

2019
**PRZYJAZNY
URZĄD**

Kwartalnik

Mławski Świat Pracy

Egzemplarz
bezpłatny
Lipiec 2019/26
ISSN 2300-4002

BON NA ZASIEDLENIE

O WARTOŚCI:

7 000 zł

Zachęcamy do zapoznania się z informacją
- strona 12

Termin składania wniosków: *według potrzeb klienta*
LICZBA MIEJSC JEST OGRANICZONA

Drodzy Czytelnicy!

W aktualnym numerze przedstawiamy podsumowanie najważniejszych działań, które podjęliśmy w pierwszej połowie 2019 roku. Zamieszczamy również kilka ważnych słów o zmianach w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a także o tym, co przed nami, czyli realizacja programów dla poszczególnych grup osób bezrobotnych.

Niezmiennie wśród osób bezrobotnych dużym zainteresowaniem cieszą się organizowane przez nas szkolenia. Od początku bieżącego roku ponad 80 osób podniosło lub uzupełniło swoje kwalifikacje. Nie maleje również zainteresowanie pracodawców środkami z Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Na ten cel pozyskaliśmy środki w wysokości 450 tys. zł. Każdego zainteresowanego podnoszeniem kwalifikacji, zapraszam do

„bon na zasiedlenie”, kierowany do osób w wieku do 30 roku życia. To atrakcyjna pomoc finansowa, która może stanowić niezbędne wsparcie w nowym miejscu zamieszkania. Więcej informacji można uzyskać w obecnym numerze kwartalnika.

mlawa.praca.gov.pl

Witold Feramiski

Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy
w Mławie

Spis treści

SŁOWO WSTĘPNE	2
RYNEK PRACY W POWIECIE MŁAWSKIM	3
O TYM JAK PRZEBIEGA KAMPANIA PROMOCYJNA	4
MŁAWSKIE TARGI PRACY	5
BYĆ KOBIETĄ SUKCESU	6
DBAMY O NASZĄ PRZYSZŁOŚĆ - SZKOLIMY Z OZE	7
SAMI NIE WIECIE, CO POSIADACIE	8
GIEŁDA PRACY, SKUTECZNA I DOGODNA FORMA REKRUTACJI	8-9
PRZESTAŁY OBOWIĄZYWAĆ PRZEPISY DOTYCZĄCE PROFILOWANIA POMOCY	9
RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ	10
REALIZUJEMY PROGRAMY	10-11
BON NA ZASIEDLENIE	12
DLA NASZYCH KLIENTÓW	12

Wydawca: Powiatowy Urząd Pracy w Mławie, ul. Wyspiańskiego 7, 06-500 Mława tel. 23 654-52-85, 23 654-34-01, 23 655-19-96

Redaktor prowadzący: Anna Czaplicka, anna.czaplicka@pup.mlawa.pl

Materiały do numeru przygotowali: Pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie

Adres redakcyjny: Powiatowy Urząd Pracy w Mławie, 06-500 Mława ul. Wyspiańskiego 7

tel. 23 654 44 08 mlawa.praca.gov.pl

Wydawnictwo bezpłatne. Nakład- 500 egz. Druk: Drukarnia J.J. Maciejewscy. Adres: ul. Gdańska 1, 06-300 Przasnysz

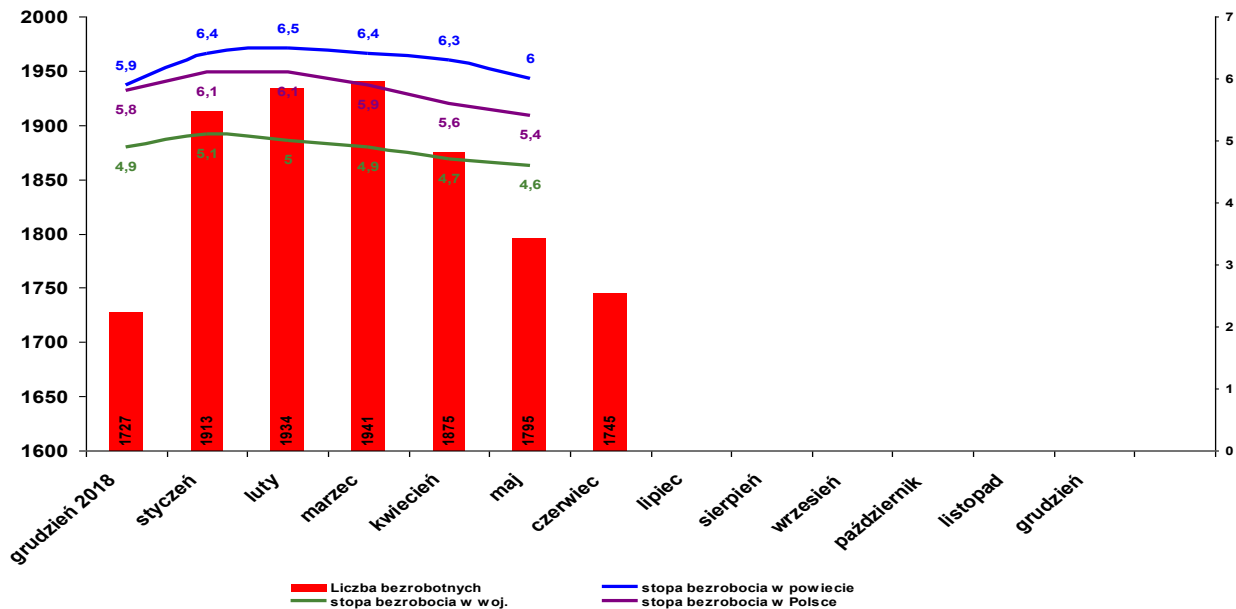
Wykorzystywanie danych statystycznych oraz przedruki kwartalnika dozwolone wyłącznie za podaniem źródła

Rynek pracy w powiecie mławskim

Struktura osób bezrobotnych na dzień 30 czerwca 2019 roku

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Mławie

Bezrobocie w powiecie mławskim w 2019 roku

Osoby zarejestrowane znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Ilość osób ogółem	W tym kobiet
Bezrobotni w wieku powyżej 50 lat	444	165
Bezrobotni w wieku 18-25 lat	248	164
Bezrobotni niepełnosprawni	111	55
Osoby bez kwalifikacji zawodowych	352	231
Zamieszkali na wsi	912	552
Osoby z prawem do zasiłku	344	218
Zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	20	11
Osoby w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki	56	42

Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie z podziałem na gminy według stanu na dzień 30.06.2019r.

Nazwa gminy	Ilość osób ogółem	W tym kobiet
Mława	833	503
Dzierzgowo	68	42
Lipowiec Kościelny	118	72
Radzanów	59	35
Strzegowo	155	83
Stupsk	98	63
Szreńsk	90	51
Szydłowo	109	69
Wieczfnia Kościelna	91	59
Wiśniewo	124	78
Ogółem	1745	1055

Opracowanie: Oktawian Bińkiewicz

O TYM JAK PRZEBIEGA KAMPANIA PROMOCYJNA

Ukryty potencjał osób nieaktywnych i biernych zawodowo

Zgodnie z założeniami kampanii promocyjnej pt. „Ukryty potencjał osób nieaktywnych i biernych zawodowo” przeprowadziliśmy szereg spotkań (21) na terenie wszystkich gmin powiatu mławskiego. Wśród uczestników spotkań byli potencjalni chętni do pracy oraz pracodawcy. Zagadnienia, które omawialiśmy to zasady rejestracji oraz różnice w statusie bezrobotnego a poszukującego pracy, a także formy wsparcia w zatrudnianiu.

Na jednym ze spotkań padł pomysł pracodawcy z gminy Stupsk, który chce utworzyć spółdzielnię socjalną. Przedstawił koncepcję utworzenia spółdzielni socjalnej, której działalność miałaby się koncentrować na popularyzowaniu tradycji polskiej poprzez wyrabianie nieprzemysłowych, wytwarzanych własnoręcznie i będących pod wieloma względami dziełami o walorach artystycznych. Szuka osób z pomysłami, mających zdolności manualne. Przypominamy, że rękodziełem może być biżuteria, ubrania, zabawki, akcesoria tj. na przykład torebka damska, jak również meble. Pracodawca jest otwarty na pomysły, nie wyklucza też działalności gastronomicznej.

Można było zaobserwować zainteresowanie uczestników spotkania środkami na utworzenie Spółdzielni Socjalnej jak również jednorazowymi środkami na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Były również osoby ze sprecyzowanymi planami zawodowymi zainteresowane udziałem w szkoleniach organizowanych przez urząd

pracy. Trudności z jakimi spotykają się mieszkańcy gmin to brak dojazdu do pracy w godzinach w jakich zazwyczaj firmy funkcjonują, opieka nad dziećmi, czyli brak opieki żłobkowej i świetlicowej w godzinach umożliwiających dostarczenie i odbiór dziecka z placówek przed i po pracy.

W kilku spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele firmy Wipasz S.A. Szczegółowo omówili oferowane stanowiska pracy w poszczególnych działach: zasady zatrudnienia, godziny pracy, zasady wynagradzania za pracę. Wśród uczestników znalazły się osoby zainteresowane pracą w firmie.

W trakcie spotkań osoby, które były zainteresowane pracą w konkretnym zawodzie i miały trudności w podjęciu pracy, pracownicy urzędu pracy nawiązali kontakt z pracodawcami i umówili na rozmowę kwalifikacyjną z kandydatem.

Takim naszym niestandardowym działaniem jest śledzenie portali internetowych, które prowadzą zakładkę "szukam pracy". Korzystając z takiej możliwości, wysłaliśmy zaproszenia na spotkanie organizowane w Urzędzie Pracy do 15 osób, które swoją ofertę zamieściły nie później niż dwa miesiące od daty wysłanego zaproszenia.

W ramach kampanii 22 marca 2019 roku odbyła się Konferencja „Ukryty potencjał osób nieaktywnych i biernych zawodowo”, której tematem była możliwość wykorzystania na rynku pracy potencjału osób nieaktywnych i biernych zawodowo. Była skierowana do przedstawicieli powiatów i jednostek samorządu terytorialnego z powiatów: mławskiego, ciechanowskiego, płońskiego, przasnyskiego i żuromińskiego, przedstawicieli organizacji zrzeszających pracodawców, organizacji zajmujących się aktywizacją osób biernych zawodowo oraz wszystkich zainteresowanych tematyką konferencji.

Przeprowadziliśmy wśród pracodawców badanie na temat stosowanych przez nich form zatrudnienia, mające na celu uzyskania wiedzy, która pozwoli nam na realizację celów prowadzących do efektywnego zatrudniania osób poszukujących pracy. Odpowiedzi na pytania udzieliło 57 pracodawców spośród, których 49% stosuje elastyczne formy zatrudnienia oraz elastyczne formy organizacji czasu pracy. 45% z nich stosuje umowy cywilnoprawne (praca w oparciu o umowę zlecenie i o dzieło) lub praca w niepełnym wymiarze czasu pracy. Znaczną część wśród badanych stanowi branża handlowa, produkcyjna oraz agencje pracy; następnie: jednostki szkoleniowe (np. praca weekendowa), jednostki publiczne (np. umowa na zastępstwo), branża budowlana, usługowa tj. hydraulika czy elektryka oraz spółdzielnie. Wśród badanych pracodawców były również służby mundurowe.

Kontynuując kampanię planujemy kolejne spotkania i indywidualne konsultacje dla pracodawców i osób zainteresowanych. Jednocześnie zachęcamy do kontaktu wszystkie osoby, które mają trudności ze znalezieniem pracy. Wspólnie opracujemy Państwa ścieżkę zawodową.

Opracowanie: Anna Czaplicka

MŁAWSKIE TARGI PRACY

Czy warto było je organizować?

W dniu 9 kwietnia 2019 roku odbyły się IX Mławskie Targi Pracy. Jak co roku organizatorami wydarzenia był Powiatowy Urząd Pracy w Mławie i Urząd Miasta Mława, a honorowy patronat objął Starosta Mławski.

Tego dnia około 1000 osób poszukujących pracy, z „pierwszej ręki” bezpośrednio od pracodawcy lub jego przedstawiciela odpowiadającego za rekrutację mogli dowiedzieć się: jakie trzeba spełnić warunki by zostać zatrudnionym, co oferuje pracodawca, czy po podjęciu pracy w danej firmie będzie istniała możliwość dalszego rozwoju zawodowego, zdobycia nowych kwalifikacji czy też awansu. Zainteresowani mieli możliwość pozostawienia swoich dokumentów aplikacyjnych bez konieczności osobistej wizyty w firmie. W jednym czasie, w jednym miejscu mogli spotkać się z kilkudziesięcioma pracodawcami mającymi do zaoferowania miejsca pracy w różnorodnych branżach.

W tegorocznej edycji targów uczestniczyło 93 wystawców z powiatu mławskiego oraz z miast: Ciechanowa, Ostrołęki, Żuromina, Działdowa oraz Warszawy. Wystawcy zgłosili około 1000 ofert pracy m. in. na stanowiska: opiekun osób starszych, młodszy specjalista ds. rekrutacji, operator maszyn, operator wózka widłowego, pracownik produkcji, monter podzespołów elektronicznych, magazynier, inżynier ds. produkcji, inżynier ds. jakości, technik inżynierii produkcyjnej, sprzedawca, konsultant, przedstawiciel handlowy, lider zespołu, operator pras, nauczyciel florysta, pomoc kuchenna, operator maszyn pakujących, pomocnik murarza.

Osoby zainteresowane karierą zawodową w służbach mundurowych mogły dopytać przedstawicieli wojska, policji i straży granicznej o szczegóły dotyczące przyjęć. Oferty pracy prezentowali również przedstawiciele ościennych Urzędów Pracy z Ciechanowa, Działdowa, Płońska i Żuromina.

Podczas targów wielu uczestników (zarówno poszukujących jak i pracodawców) skorzystało z indywidualnych konsultacji między innymi specjalistów w zakresie szkoleń, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także przedstawicieli instytucji: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędu Skarbowego i Inspekcji Handlowej, Państwowej Inspekcji Pracy i innych.

Dla pracodawców to też nie był czas stracony. Dzięki wielu rozmowom mogli lepiej poznać kandydatów do pracy, ich oczekiwania i motywacje, odpowiadać na pytania kandydatów i niwelować wątpliwości, jak również obserwować ich reakcję na ofertę. Mogli wzbogacić się o nowych, cennych pracowników czy zaktualizować swoją bazę kandydatów do pracy. Dodatkowo zapoznać się z realiami obecnego rynku pracy oraz podpatrzeć jak funkcjonują inne firmy i w jaki sposób zachęcają do podjęcia pracy u siebie.

Zatem czy warto organizować targi pracy? Odpowiedź nasuwa się sama w trakcie i pod koniec wydarzenia, kiedy uczestnicy wyrażają swoje opinie. Tak warto!

Wobec tego wszystkim uczestnikom zarówno poszukującym pracy jak i wystawcom serdecznie dziękujemy za udział w IX Mławskich Targach Pracy i zapraszamy do udziału w kolejnej ich edycji. **Do zobaczenia!**

Opracowanie: Beata Jakubowska

BYĆ KOBIETĄ SUKCESU

Każda kobieta chciałaby mieć możliwość realizowania swoich planów i marzeń, spełniać się w różnych dziedzinach życia, a w szczególności na szczeblach zawodowych. Nie jest jednak to takie proste. Kobiety planujące wejść na rynek pracy stoją przed wyborem, jak zachować równowagę pomiędzy karierą a życiem rodzinnym. Coraz więcej pań jednak dąży do samorealizacji i rzadko odnosi się to jedynie do bycia matką. Najczęściej dotyczy pracy zawodowej, gdyż samorealizacja w tym obszarze jest bardziej zauważalna, policzalna i doceniana.

Współczesne kobiety stają się coraz bardziej wyzwolone, uczą się jak osiągnąć sukces i samozadowolenie. Zmagają się z przeszkodami poglądów, często jeszcze nierównego traktowania płci, własnych słabości i niepewności. Jednak świadomość swojego potencjału, daje poczucie pewności siebie. Ważne jest to w każdej dziedzinie życia - pracy i rodziny. Patrząc na sukcesy innych wyzwalamy w sobie pokłady pewności siebie i okazuje się, że każda z nas może je osiągnąć.

Możliwość samorozwoju, jak również posiadania własnych dążeń, daje poczucie pewnej niezależności od innych osób, nawet najbliższych. Wybierając konkretną branżę, w której chce działać, decyduje o swoim życiu i o tym, czym będzie zajmować się przez większość swojego czasu. Stałe zatrudnienie stanowi jeden z filarów bezpieczeństwa. Często to ona stanowi siłę napędową swojej rodziny, co nie wyklucza możliwości pogodzenia tych obowiązków. Kobieta aktywna, która bierze życie w swoje ręce, nie pozwala, by decydował przypadek. To osoba, która zna siebie i wie czego chce, dzięki swojej ciężkiej pracy i dopracowanym planom na przyszłość, umie dojść do wyznaczonego celu.

Dla kobiet zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, wsparciem do osiągnięcia sukcesu zawodowego okazał się projekt "Aktywna kobieta-czas na pracę!" oraz "Kobieta w biznesie, kobietą sukcesu". Jego założeniem jest umożliwienie kobietom powrotu do aktywności zawodowej i pogodzenia zatrudnienia z sytuacją rodzinną. W ramach Projektu w pierwszym półroczu 2019 roku przeprowadzono 800 rozmów z zarejestrowanymi kobietami, w tym 54 rozmowy w sprawie działalności gospodarczej. Pracę w oparciu o umowę zatrudnienia podjęło ok. 360 kobiet. W ramach aktywnych form wsparcia takich jak:

- prace interwencyjne - pracę podjęło 57 kobiet;
- doposażenie stanowiska pracy - pracę podjęło 21 kobiet;
- na staż skierowano -128 kobiet, a na szkolenie zawodowe 13 kobiet;
- jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymały 32 kobiety.

Kobieta sukcesu to taka, która:

- spełnia się pracując,
- jest szczęśliwa, że pracuje,
- nie czeka, tylko stawia sobie cele i realizuje je krok po kroku,
- ma pasję, którą chce rozwijać i poszukuje swojej drogi w życiu próbując różnych rzeczy,
- potrafi być wielozadaniowa,
- jest odważna, nie boi się wyzwań, stawia czoła nawet najtrudniejszym zadaniom,
- ma poczucie satysfakcji,
- jest silna, nie boi się zmian.

Aktualnie 12 kandydatek złożyło wnioski o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W ramach Projektu zrealizowano trzydniowe Warsztaty Rozwoju Osobistego, które odbyły się w dniach 13-17.06.2019 roku oraz Warsztaty z Przedsiębiorczości dla kobiet planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w dniach 25-26.04.2019 roku. Kolejne odbędą się w dniach 27 - 28.06.2019 roku, a Warsztaty Rozwoju Osobistego w miesiącu lipcu.

Zachęcamy wszystkie panie zarejestrowane w Urzędzie Pracy, które chcą odnieść sukces zawodowy, zmienić swoją sytuację zawodową, pragną aktywnie powrócić na rynek pracy, myślą o założeniu własnej działalności gospodarczej, do skorzystania z pomocy w ramach naszych Projektów.

Z nami masz szansę w pełni zrealizować się zawodowo - stać się kobietą sukcesu! Zapraszamy!

Opracowanie: Anna Szatkowska

DBAMY O NASZĄ PRZYSZŁOŚĆ - SZKOLIMY Z OZE

Mało kto nie słyszał, jak ważne jest obecnie dbanie o naszą przyszłość, o przyszłość naszej planety. Bardzo dziś modne słowo „ekologia” odmieniane jest przez wszystkie przypadki, a coraz więcej osób stara się dbać o środowisko na różne sposoby. Metod jest bardzo dużo. Można segregować śmieci, starać się zużywać mniej energii i wody, czy używać produktów pochodzących z odzysku. Jednak to korzystanie z energii odnawialnej powinno zainteresować zdecydowaną większość osób, bo nie tylko poprawia kondycję naszej planety, ale również naszej kieszeni. Na przykład dzięki panelom fotowoltaicznym, czy solarnym można w znaczny sposób obniżyć rachunki za energię elektryczną czy ogrzewanie. Odnawialne źródła energii to nasza przyszłość. A cóż to takiego jest? **Odnawialne źródła energii** tzw. „OZE” to naturalne, powtarzające się procesy przyrodnicze, które dostarczają energii będącej alternatywą dla tradycyjnych, pierwotnych i nieodnawialnych jej nośników - paliw kopalnych. Cechą charakterystyczną wszystkich odnawialnych źródeł energii jest fakt, że ich zasoby podlegają stałemu uzupełnianiu w wyniku naturalnych procesów, co praktycznie czyni je niezużywalnymi. Produkcja energii z OZE jest związana z rozwojem nowych technologii i obecnie stanowi oznakę postępu.

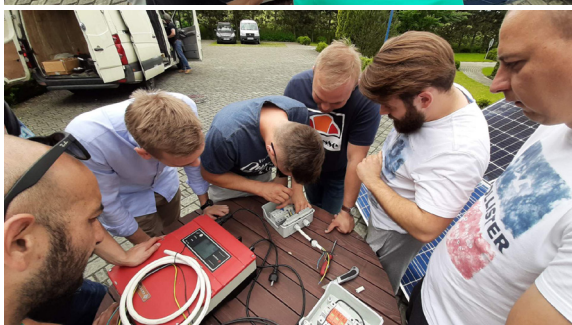
Wychodząc naprzeciw potrzebom lokalnych pracodawców, a tym samym wpisując się w najnowsze technologie stosowane w celu poprawy jakości naszego życia, już po raz kolejny zorganizowaliśmy szkolenie dostosowane do zmieniającego się rynku pracy. Na naszym lokalnym rynku pracy funkcjonuje kilka firm, które z powodzeniem działają w obszarze usług odnawialnych źródeł energii są to m.in.: Baxtom, Eko-Dom, Elektro-Control, czy Evo-Energy. Firmy te zgłaszały, że zaczyna brakować dobrze przygotowanych pracowników posiadających kwalifikacje do pracy w OZE. Był to jeden z powodów dla, których wybraliśmy ten kierunek szkolenia. Spośród bezrobotnych została wyłoniona grupa kandydatów, która już w trakcie przygotowań do szkolenia w siedzibie Urzędu Pracy uczestniczyła w spotkaniach z lokalnymi firmami działającymi w tej branży. Przedstawiciele pracodawców prezentowali swoje firmy, zakres działania, mówili o potrzebach kadrowych i warunkach zatrudnienia.

W czerwcu 7 osobowa grupa bezrobotnych zdobywała niezbędną wiedzę oraz kwalifikacje w jednostce szkoleniowej w Krakowie. Harmonogram szkolenia obejmował: montowanie instalacji fotowoltaicznych, uprawnienia elektryczne SEP do 1kV, kurs BHP do prac na wysokości oraz przygotowanie praktyczne w zakresie montowania paneli. Uczestnicy zostali przygotowani do egzaminu przed Komisją Urzędu Dozoru Technicznego, by po zdanym egzaminie stać się Certyfikowanym instalatorem OZE. Certyfikat wydawany przez Urząd Dozoru Technicznego potwierdza posiadanie kwalifikacji do instalowania następujących rodzajów instalacji odnawialnego źródła energii: kotłów i pieców na biomasę, systemów fotowoltaicznych, słonecznych systemów grzewczych, pomp ciepła, płytowych systemów geotermalnych. Certyfikat wydawany jest na 5 lat i jego ważność będzie można przedłużyć na okres kolejnych 5 lat, po spełnieniu określonych wymagań. Aby uzyskać certyfikat instalatora odnawialnych źródeł energii, trzeba spełnić szereg wymagań, podzielonych na dwie grupy:

- I. instalatorów, którzy ukończyli szkolenie w akredytowanym ośrodku szkoleniowym i zdali egzamin,
- II. instalatorów posiadających wykształcenie zawodowe w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej lub wykształcenie wyższe w określonej specjalności lub na określonym kierunku.

Stosowanie odnawialnych źródeł energii jest ściśle związane z koncepcją zrównoważonego rozwoju, ma też kluczowe znaczenie na drodze do realizacji przemian w dziedzinie energetyki, która zapewni ludzkości bezpieczną przyszłość.

Opracowanie: Katarzyna Bartosiewicz

Sami nie wiecie, co posiadacie...

Tradycja to norma, pogląd czy obyczaj, którą warto szanować i pielęgnować. Tradycja to również produkt, metoda produkcji czy stosowany surowiec. Na terenie powiatu mławskiego można spotkać produkty spożywcze wytwarzane tradycyjnie tj. sery, wędliny czy pieczywo. Producenci takich wyrobów dbają o zachowanie charakteru swoich produktów podtrzymując tradycyjne: technologie produkcji, surowce oraz skład wytwarzanych towarów. Rozmawialiśmy z jednym z mławskich producentów, który prowadzi działalność o ww. charakterze, Panem Sławomirem Brzeźniakiem - właścicielem firmy BRZEŹNIAK SŁAWOMIR DARIUSZ "WYROBY TRADYCYJNE" z siedzibą w Szreńsku.

Zakład jest małą rodzinną firmą, której celem jest produkcja najwyższej jakości wędlin. Impulsem do założenia firmy była chęć podzielenia się niepowtarzalnym smakiem z szerszym gronem odbiorców. Zakład do produkcji nie używa żadnych dodatków smakowych jak i koloryzujących. Wykorzystuje jedynie specjalnie dobierane i świeżo mielone przyprawy. Każda wędlina oraz kiełbasa ma swój niepowtarzalny i charakterystyczny smak, co w dzisiejszych czasach nie zdarza się często.

Od kiedy istnieje firma? Firma istnieje od 2002 roku. Na początku działalności zajmowaliśmy się produkcją karmy dla zwierząt. Jednak od kilku lat całą uwagę skupiamy na produkcji kiełbas i wędlin na podstawie domowych receptur. W ciągu tygodnia produkujemy około jednej tony wyrobów. Nie jest to może jakaś wielka produkcja, ale stawiam na jakość, nie na ilość. Dostarczamy je do sklepów w Mławie, Żurominie, Ciechanowie.

Ile osób jest zatrudnionych w firmie? W chwili obecnej zatrudniamy 3 osoby – ich głównym zadaniem jest przygotowanie i porcjowanie mięsa oraz nadzór nad procesem wędzenia.

Jakie są plany dotyczące rozwoju firmy? Myślę nad założeniem instalacji fotowoltaicznej, która znacząco zmniejszyłaby koszty energii elektrycznej. Zakład w chwili obecnej jest wyposażony w nowoczesny park maszynowy, więc obecnie skupiamy się na utrzymaniu tego, co jest.

Czy planują Państwo zwiększyć zatrudnienie, jeśli tak to, jakich pracowników potrzebujecie? Wiadomo, że brak pracowników hamuje rozwój przedsiębiorstwa. W chwili obecnej poszukuję masarza - osoby zajmującej się przygotowaniem mięsa do spożycia i przetwórstwa. Na lokalnym rynku pracy bardzo trudno znaleźć osoby, które miałyby doświadczenie w produkcji wędlin

Jakiego wsparcia oczekujecie od Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie? Z Powiatowym Urzędem Pracy w Mławie współpracuję praktycznie od początku. Na przestrzeni tych lat skorzystałem z praktycznie każdej dostępnej formy pomocy począwszy od stażu, prac interwencyjnych i przygotowania zawodowego. W 2018 roku w ramach refundacji kosztów doposażenia stanowiska pracy zakupiłem komorę parzelniczą i zatrudniłem osobę na stanowisku wędliniarza.

Jak oceniacie Państwo działania promujące aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu? Cenię sobie kontakt bezpośredni, więc dla mnie najodpowiedniejszą formą kontaktu jest wizyta osobista. Pracownicy tutejszego Urzędu są przede wszystkim komunikatywni, udzielają informacji zwięzłych i przydatnych przedsiębiorcy.

Co należałoby Państwa zdaniem zrobić aby zacieśnić współpracę Urzędu Pracy z pracodawcami? Zależałoby mi na tym aby Powiatowy Urząd Pracy w Mławie informował nie tylko o swoich usługach, lecz również prezentował informację o działaniach i inicjatywach innych podmiotów i instytucji pomagających pracodawcom. Moim zdaniem w urzędach nadal jest za duża biurokracja w czasach postępującej informatyzacji wymaganych dokumentów powinno być coraz mniej.

Dziękuję za rozmowę. Mariusz Kupiński

GIEŁDA PRACY, SKUTECZNA I DOGODNA FORMA REKRUTACJI

POWIATOWY
URZĄD PRACY
W MŁAWIE

Jednym z kluczowych zadań Centrum Aktywizacji Zawodowej jest pozyskiwanie i realizowanie ofert pracy. Zadanie to jest objęte dwutorowym pośrednictwem pracy (instytucjonalnym i stacjonarnym). Doradcy klienta - pośrednicy pracy instytucjonalni pozyskują ofertę pracy uzgadniając z pracodawcą jej szczegóły i warunki realizacji, a pośrednicy pracy stacjonarni dokonują doboru odpowiednich kandydatów na zgłoszone miejsca pracy.

Obecnie pracodawcy spotykają się z trudnościami w pozyskiwaniu osób do

pracy. By ułatwić pracodawcom kojarzenie ofert z kandydatami do pracy organizujemy giełdy pracy. Jest to jedna z form bezpośredniego kontaktu pracodawcy z wieloma kandydatami dobranymi przez doradców klienta, którzy jednocześnie pełnią funkcję pracowników pierwszego kontaktu z osobami zarejestrowanymi. Posiadają wiedzę o kandydatach, ich kwalifikacjach, predyspozycjach i o chęci do wykonywania danej pracy. Giełdy pracy organizujemy gdy pracodawca posiada jedno i więcej wolnych miejsc pracy. Jest to forma bardzo dogodna i skuteczna dla obu stron. Pracodawcy zaoszczędzają swój czas na rozmowy rekrutacyjne z osobami nie spełniającymi wymagań lub oczekiwań, a kandydaci mają pewność spotkania z przedstawicielem firmy. Rozmowy wstępne kwalifikacyjne odbywają się w Urzędzie, a w przypadku kiedy pracodawca nie może podjąć decyzji co do słuszności swojego wyboru najbardziej odpowiedniego kandydata, osoby wyselekcjonowane, te które najlepiej się zaprezentowały umawiane są na rekrutację wtórną bezpośrednio w zakładzie pracy na konkretny dzień i godzinę. Jest to oszczędność czasu dla obu partnerów rynku pracy. Urząd Pracy dysponuje salą do organizowania rekrutacji. Gwarantujemy komfort i poufność prowadzonych rozmów kwalifikacyjnych. Dodatkowym atutem jest zainstalowany system multimedialny, z którego korzystają pracodawcy prezentując swoją firmę i specyfikę pracy na danym stanowisku. Na potrzeby danej rekrutacji w spotkaniach uczestniczą doradcy zawodowi, których zadaniem jest analiza błędów popełnianych przez kandydatów podczas rozmowy oraz przygotowanych dokumentów aplikacyjnych. Pomoc w zrozumieniu uwarunkowań rynku pracy i sprawnego poruszania się na nim.

Udział w takich spotkaniach daje dużą szansę na zatrudnienie. Możliwość porozmawiania z rekruterami i sprawdzenia, jakie są oczekiwania wobec pracowników oraz jak wygląda rozmowa kwalifikacyjna. Dają sposobność weryfikacji czy obrany kierunek zawodowej kariery jest słuszny. Każde spotkanie rekrutacyjne jest dobrym i pożytecznym doświadczeniem dla wszystkich biorących w nim udział, zarówno pracodawców, pracobiorców, jak i pracowników urzędu pracy. Dostrzegamy, iż jest to dobra i dogodna forma rekrutacji, z której pracodawcy coraz chętniej korzystają. Od początku bieżącego roku zorganizowano 42 giełdy pracy na zgłoszone miejsca pracy, w których wzięło udział około 250 osób.

Zapraszamy pracodawców do korzystania z tej formy pomocy.

Opracowanie: Barbara Libudzka

PRZESTAŁY OBOWIĄZYWAĆ PRZEPISY DOTYCZĄCE PROFILOWANIA POMOCY DLA BEZROBOTNYCH

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Zatwierdzono zmiany do Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przedłożone przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Wprowadzono zmiany, które dotyczą procedury profilowania pomocy dla bezrobotnych. Polegała ona na ustaleniu dla każdego bezrobotnego jednego z trzech profili, którym odpowiadały różne formy aktywizacji zawodowej. Zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy weszły w życie z dniem 14 czerwca. Wtedy utraciły moc przepisy rozporządzenia z 14 maja 2014 r. w sprawie profilowania pomocy dla bezrobotnego. Stało się tak wskutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6 czerwca 2018 r., który w sprawie o sygnaturze K 53/16 uznał, że treści zawarte w rozporządzeniu powinny wynikać z ustawy.

Wprowadzenie profilowania miało ułatwić powiatowym urządowi pracy wybór formy pomocy najlepiej odpowiadającej potrzebom bezrobotnego. Profilem pomocy I obejmowano bezrobotnych samodzielnych i aktywnych, wobec których w pierwszej kolejności należało stosować pośrednictwo pracy (pomoc w znalezieniu zatrudnienia). Profil pomocy II był adresowany do mniej samodzielnych bezrobotnych, wymagających intensywniejszego wsparcia ze strony powiatowego urzędu pracy (wobec tej grupy urząd pracy mógł stosować wszystkie formy pomocy, z wyjątkiem Programu Aktywizacja i Integracja). Profil pomocy III adresowany był z kolei do bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy (długotrwale pozostających bez pracy), zagrożonych wykluczeniem społecznym (wobec tej grupy powiatowy urząd pracy mógł - samodzielnie lub we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej - stosować wsparcie z obszaru aktywizacji zawodowej i integracji społecznej).

Odejście od tego rozwiązania jest spowodowane tym, że w opinii części powiatowych urzędów pracy profilowanie utrudniało aktywizowanie osób bez pracy, zwłaszcza tych dla których ustalono profil III (długotrwale bezrobotni). Nie oznacza to jednak rezygnacji z indywidualnego podejścia do klienta, dla którego i razem z nim opracowujemy **Indywidualny Plan Działania** (IPD). Tworzony on jest na podstawie wywiadu z klientem, dostosowany do jego osobistej sytuacji (potrzeb i możliwości rozwoju).

Zniesienie obowiązku ustalania profilu pomocy dla każdego bezrobotnego, umożliwiło powiatowym urządowi pracy dostosowanie różnych form pomocy określonych w ustawie do potrzeb klienta bez ograniczenia jakim było profilowanie, w tym usługi pośrednictwa pracy. Dla pracodawców oznacza większe szanse na znalezienie odpowiedniego kandydata do pracy, a dla bezrobotnego szybsze wejście na rynek pracy.

Opracowanie: Anna Kowalska - Welenc

RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ

Wywiad Anny Czaplickiej z właścicielem firmy „Usługi Stolarskie Rafał Nasznerski”, Panem Rafałem Nasznerskim, z siedzibą firmy w gminie Strzegowo.

A.Cz.: Od kiedy istnieje Pana firma?

R.N.: Przed założeniem działalności gospodarczej pracowałem 7 lat w branży stolarskiej. Nabywając doświadczenie zawodowego, doskonaliłem fach w 2009 roku zdecydowałem się na założenie własnej działalności gospodarczej. Otrzymałem wsparcie finansowe Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie. Na chwilę obecną jestem przedsiębiorcą z 10-letnim stażem.

A.Cz.: Czym charakteryzuje się działalność Pana firmy?

R.N.: Pracujemy na najwyższej jakości drewnie, co wpływa na wieloletni okres użytkowania naszych produktów. Oferujemy kompleksowe usługi - od fachowego doradztwa i pomiarów po profesjonalny montaż. Jesteśmy producentem m.in. drzwi drewnianych wewnętrznych i zewnętrznych wraz z ościeżnicami, mebli do sypialni (łóżka, komody, toaletki itp.) i salonu (stoły, ławy, półki pod telewizor itp.), mebli kuchennych i łazienkowych, schodów i balustrad, szaf, garderob, regałów, bibliotek, biur, drewnianych elementów wykończenia wnętrz. To wyroby z wielu gatunków drewna, krajowych i egzotycznych.

Charakteryzujemy się indywidualnym podejściem do klienta. Oferujemy szybki czas realizacji zamówienia i korzystne ceny. Dokonujemy bezpłatnych wycen i pomiarów. Posiadamy własny transport i wykonujemy pomiary oraz montaż u Klienta. Posiadamy profesjonalny sprzęt oraz zaplecze techniczne. Znakiem rozpoznawczym mojej formy jest jakość produktu i usługi. Realizuję zlecenia na terenie całej Polski. Firma realizuje także usługi we współpracy z architektami wnętrz tworząc niepowtarzalne kompozycje stolarskie na indywidualne życzenie klientów.

A.Cz.: Czy ma Pan plany dotyczące rozwoju firmy?

R.N.: Ważne jest dla mnie, by zapewnić swoim pracownikom odpowiednie warunki pracy, zgodne z bezpieczeństwem i higieną pracy. Jakiś czas temu skorzystałem z wsparcia finansowego z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w ramach którego wyposażyłem zakład w odciąg pyłów stolarskich. W tym roku stworzyłem dwa stanowiska pracy, w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy z Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie. Wyposażyłem firmę w nowoczesny sprzęt, który pozwala na sprawny i efektywny sposób wykonywać naszą pracę. Realizowałem zamówienia na terenie Niemiec i obecnie jestem na etapie pisania oferty dla kolejnych klientów z Niemiec.

A.Cz.: Jak ocenia Pan współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy?

R.N.: Jak sięgnę pamięcią, ani na chwilę kiedy starałem się o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej ani teraz kiedy wniosowałem o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy, nie spotkałem się z trudnościami. Obsługa jest zyczliwa, a i wniosek nie jest trudny do wypełnienia. Polecam, naprawdę warto.

Dziękuję za rozmowę.

REALIZUJEMY PROGRAMY

Za nami pierwsze półrocze 2019 roku. To dobry moment na wstępne podsumowanie naszej dotychczasowej działalności w aktywizacji zawodowej oraz zapoznanie czytelników kwartalnika z planami na kolejne miesiące tego roku.

Aktywizacja zawodowa to podjęcie wszelkich działań zmierzających do znalezienia pracy przez osobę, wobec której zostały one zastosowane. Z pomocą przychodzi tu rozpoznanie potrzeb naszych klientów poprzez indywidualną rozmowę z doradcą klienta. Dlatego też jednym z głównych naszych działań jest pozyskiwanie środków finansowych na programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej służące zwiększeniu zdolności do zatrudnienia oraz powrotu lub wejścia na rynek pracy osobom bezrobotnym. Celem programów jest właśnie umożliwienie osobom bezrobotnym zdobycia doświadczenia oraz kwalifikacji zawodowych w ramach dostępnych form aktywizacji zawodowej.

W tym roku tutejszy Urząd przystąpił do realizacji 8 takich programów, dzięki którym wsparcie w aktywizacji zawodowej otrzymają najtrudniejsze grupy osób bezrobotnych. Łączna wartość tych środków wynosi ponad 8 mln 700 tys. zł. Wśród realizowanych programów znajdują się:

1. Algorytm dla osób bezrobotnych, dla których ustalony został I, II lub III profil pomocy
2. „Wewnętrzny Program Specjalny 2019” dla 70 osób bezrobotnych, dla których ustalony został II lub III profil pomocy
3. Program specjalny 1/2019 dla 255 osób bezrobotnych, dla których ustalony został II lub III profil pomocy
4. Projekt Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie mławskim (III)” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) dla 156 osób bezrobotnych w wieku 18-29 lat
5. Projekt „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i powyżej pozostających bez pracy w powiecie mławskim (III)” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 8.1 dla 81 osób bezrobotnych
6. Projekt „Aktywny III profil w powiecie mławskim” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 9.2- projekt konkursowy dla 41 osób bezrobotnych.
7. Projekt „Bezrobotni z III profilem pomocy aktywni na rynku pracy powiatu mławskiego” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 9.2- projekt konkursowy dla 117 osób bezrobotnych.

Pod koniec miesiąca maja otrzymaliśmy z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pozytywną decyzję dotyczącą złożonego przez nas wniosku o dodatkowe środki na aktywizację osób bezrobotnych zamieszkujących na wsi. Program aktywizacji zawodowej przewiduje wsparcie dla 20 osób i zostanie sfinansowany z rezerwy Funduszu Pracy. Pierwsze działania w ramach tych środków rozpoczęliśmy w miesiącu czerwcu. Dodatkowo w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) osoby pracujące oraz pracodawcy mogą uczestniczyć w kształceniu ustawicznym (szkolenia, kursy, egzaminy, studia podyplomowe). Na ten cel od początku roku przeznaczaliśmy kwotę w wysokości 450 tys. zł. Aby ubiegać się o sfinansowanie kształcenia ustawicznego, zainteresowani pracodawcy mogą składać wnioski dostępne na naszej stronie internetowej mlawa.praca.gov.pl, w ramach ogłaszanych naborów.

Do tej pory w działaniach aktywizacyjnych bierze udział ponad 530 osób bezrobotnych. Do końca roku jeszcze ok. 300 naszych klientów może liczyć na różne formy pomocy.

Analizując sytuację na mławskim rynku pracy, niewątpliwą cechą naszego regionu jest zauważalne od kilku lat duże zainteresowanie zakładaniem i rozwijaniem firm prowadzonych przez osoby fizyczne. Naszą rolą, oprócz działań informacyjno-promocyjnych, jest także wsparcie finansowe kierowane do naszych klientów. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy przyznawana pracodawcom oraz jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem, po części w wyniku naszych działań, jednak głównie sytuacja ta potwierdza, iż w powiecie mławskim są warunki do ciągłego rozwoju przedsiębiorczości. Ale środki na nowe miejsca pracy to nie wszystko, z czego mogą skorzystać pracodawcy czy bezrobotni. W tym roku duży nacisk kładziemy także na szkolenia. Dają one korzyści zarówno osobom, które podnoszą i zdobywają nowe kwalifikacje zawodowe i uprawnienia, jak i pracodawcom, gdy po szkoleniu pracę zaczyna wykwalifikowany już pracownik. Zdajemy sobie sprawę, aktualnie pracodawcy nastawieni są na zatrudnianie osób chętnych do pracy, bez względu na posiadane przez nich kwalifikacje, jednak w niektórych branżach nadal wymagane są konkretne uprawnienia, pozwalające na wykonywanie określonego zawodu, np. magazynier z uprawnieniami na wózek widłowy z egzaminem potwierdzonym przez Urząd Dozoru technicznego (UDT) czy spawanie metodami TIG/MIG/MAG. Szkolenia zawodowe to szansa na zdobycie poszukiwanych na rynku pracy kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych. Uzyskiwanie nowych kwalifikacji to szansa na dostosowanie się do zmieniających się potrzeb pracodawców.

Analizując zainteresowanie zarówno ze strony bezrobotnych, jak i pracodawców, aktywna polityka wspierająca zatrudnienie jest wciąż niezbędna. Osoby bezrobotne dzięki naszym działaniom zdobywają doświadczenie zawodowe a pracodawcy mogą łatwiej zrekrutować pracowników odpowiadających potrzebom ich firm. Pracodawcy korzystający z zatrudnienia wspieranego ograniczają ryzyko i koszty związane z rekrutacją, jednocześnie inwestując w pracownika, który zdobywa niezbędne na rynku pracy doświadczenie i umiejętności zawodowe.

Osoby bezrobotne zainteresowane realizowanymi przez nas działaniami aktywizacyjnymi mogą zgłaszać się do doradców klienta odpowiedzialnych za obsługę osób bezrobotnych - pokój nr 6.

Pracodawców chętnych do współpracy z nami zapraszamy do kontaktu z doradcami klienta instytucjonalnego, którzy udzielą Państwu wszelkich informacji telefonicznie pod numerem telefonu: 23 655 19 96 wew.318, 319, kom. 504-755-715 lub osobiście - pokój nr 124.

Opracowanie: Aleksandra Marek

Bon na zasiedlenie to forma wsparcia dla osób do 30 roku życia, które zamierzają podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza miejscem dotychczasowego zamieszkania. Bon przyznawany jest na wniosek bezrobotnego. Pozytywne rozpatrzenie wniosku jest podstawą do podpisania umowy między bezrobotnym a starostą za pośrednictwem Urzędu Pracy. Umowa stanowi gwarancję otrzymania bonu i wypłatę środków na wskazany rachunek bankowy.

Aby otrzymać bon na zasiedlenie należy przede wszystkim, mieć status osoby bezrobotnej w wieku do 30 roku życia. Nie są to jednak jedyne warunki, jakie musi spełnić zainteresowana osoba.

Bon na zasiedlenie może zostać przyznany osobom, które chcą podjąć zatrudnienie, inną pracy zarobkową czy otworzyć działalność gospodarczą poza miejscem dotychczasowego zamieszkania, a dodatkowo:

- za wykonywanie pracy będzie otrzymywać wynagrodzenie lub przychód, którego wysokość będzie wynosiła co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę (w 2019 roku 2250 brutto) oraz z tego tytułu **będzie podlegał** ubezpieczeniu społecznemu;
- odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której bezrobotny zamieszka w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej wynosi co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza co najmniej 3 godziny dziennie;
- zatrudnienie, praca zarobkowa lub działalność gospodarcza będą wykonywane lub prowadzone przez co najmniej 6 miesięcy.

Bezrobotny, który otrzymał bon na zasiedlenie jest obowiązany na podstawie umowy zawartej z Urzędem Pracy w terminie do 30 dni od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie. Dostarczyć do Urzędu dokument potwierdzający podjęcie zatrudnienia innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej oraz w terminie do 8 m-cy od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie, by udokumentować pozostawanie w zatrudnieniu przez okres 6 m-cy.

Środki z Funduszu Pracy przyznane w ramach bonu na zasiedlenie przeznacza się na pokrycie kosztów zamieszkania związanych z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Zgodnie z obowiązującym regulaminem w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie bon na zasiedlenie wynosi 7 tysięcy zł.

Nabór wniosków o przyznanie bonu na zasiedlenie prowadzimy do wyczerpania środków finansowych przeznaczonych na ten cel. Wnioski wraz z załącznikami można składać w siedzibie Urzędu Pracy - sekretariat, pokój nr 101 oraz pokój nr 119. **Zapraszamy do składania wniosków, liczba miejsc jest ograniczona!**

Opracowanie: Elżbieta Krajewska

DLA NASZYCH KLIENTÓW

Jedną z podstawowych działalności każdej instytucji publicznej jest popularyzacja i promocja świadczonych usług. Standardem stało się już, że większość z nas, zanim uda się do danej instytucji, wyszukuje istotnych dla siebie informacji na konkretnej stronie internetowej. Jest to najszybszy i najwygodniejszy sposób przygotowania się do załatwienia swojej sprawy. Nasz Urząd oprócz regularnego uaktualniania strony internetowej (www.mlawa.praca.gov.pl), wykorzystuje też inne kanały przekazywania informacji z zakresu swojej działalności, usług dla mieszkańców powiatu mławskiego oraz pracodawców zainteresowanych naszym wsparciem w zatrudnianiu pracowników. Żeby jeszcze bardziej ułatwić klientom dostęp do najczęściej wyszukiwanych informacji, pomyśleliśmy też o papierowych broszurkach dotyczących naszych podstawowych form aktywizacji zawodowej, z których mogą korzystać osoby bezrobotne i pracodawcy. Z broszurek tych można dowiedzieć się, jakie są zasady ubiegania się o środki na założenie własnej firmy, bon na zasiedlenie czy staż. Jasny i zwięzły styl prezentowanych informacji, które warto znać na początkowych etapach załatwiania formalności, powinien ułatwić Państwu przygotowanie się do ubiegania się o konkretne wsparcie. W broszurach tych zawarliśmy odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania oraz przydatne wskazówki, ułatwiające przejście przez poszczególne etapy załatwiania spraw. Mówimy też, na co należy zwrócić szczególną uwagę. Krótka forma broszurek, bez natłoku informacji, z pewnością pomoże uporządkować i zweryfikować zasłyszane gdzieś informacje. Broszurki dostępne są w siedzibie Urzędu.

Opracowanie: Aleksandra Marek

